

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Miljødirektoratet
(Att. Fylkesmannen i Troms)
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Deres ref.
Vedtak hos FM Troms

Deres kontaktperson

Vår ref.
2015/214-460.1

Vår kontaktperson
Morten Ree/Alv Ottar Folkestad

Dato
22. mai 2015

Klage på skadefellingstillatelse på én ung kongeørn i deler av kommunene Sørreisa, Salangen og Dyrøy i Troms fylke.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til tillatelse til skadefelling av kongeørn gitt av Fylkesmannen i Troms i brev datert 19.05.2015, særlig klageadgangen spesifisert i brevetts tredje avsnitt. NOF vil med dette klage på Fylkesmannens vedtak. NOF vil samtidig be om at klagen får oppsettende virkning for fellingstillatelsen. Begrunnelsen er som følger:

1. Det vises til at skadevolder skal være én identifiserbar ung kongeørn, men uten at det vises til hvordan denne kan individbestemmes. For å underbygge oppfatningen av ett enkelt, skadegjørende individ, opplyses at samme ørn tok reinkalver i 2014. Kongeørn har et fjærskifte som er partielt. Normalt skiftes fjærdrakten, også kroppsfjær, over en periode på to til tre år, i hovedsak over to år. Samtidig endrer de enkelte fjærgenerasjoner farge og mønster fra ungfugldrakt til de voksnes fjærdrakt normalt over en periode på fem til syv år, samtidig som de gjenværende fjærene fra forrige generasjon skifter farge gjennom bleking. Det har som følge at ett og samme individ vil ha kontinuerlige forandringer i farge og mønster fra år til år og vil derfor i praksis neppe kunne gjenkjennes på farge og mønster fra ett år til neste. Spesielt vil unge fugler i alder 1-6 år vanligvis endre farge og mønster radikalt fra år til år. Vi finner derfor grunn til å etterlyse på hvilket grunnlag det identifiseres ett skadegjørende individ, og på hvilket grunnlag denne gjenkjennes fra 2014 til 2015.
2. Definisjonen av «ung» kongeørn oppfattes ofte som fugler med hvit halerot og markerte, hvite vingeflekker. Disse karakterene er hos de aller fleste individene markerte hos opp til i alle fall 4 års alder, men kan være tydelige også hos 5 eller 6 år gamle fugler. Gjennom ringmerking og individmerking er det konstatert at enkelte individer kan bevare disse ungfuglkarakterene i hvert fall opp til 10-års alder, unntaksvis synes de å kunne bevares hele livet. Kongeørn kan unntaksvis hekke som 3-åring og hyppigere fra 4-års alder. Av dette følger at vi må regne med at kongeørn med det som vanligvis oppfattes som ungfuglkarakterer (hvit halerot og hvite vingeflekker) kan være hekkefugler. Dette vil etter NOFs oppfatning umuliggjøre skadefellingstillatelsens viktigste forutsetning, nemlig kun å felle ungt, skadegjørende individ.
3. Det er i litteraturen ikke kjent tilfeller hvor kongeørnindivider opptrer med massedrap (drap av flere byttedyr enn behovet for måltider i løpet av kort tid). Den daglige forbrenningen av næring hos kongeørn er beregnet til ca. 230 g kjøtt, og normalt næringsinntak i løpet av ett måltid vanligvis under 900 g (Jeff Watson i «The Golden

Eagle» fra 2010), selv om det flere ganger er drept eller fanget kongeørn med inntil mellom 1,5 og 2 kg kjøtt i kroa. Fuglene har da ikke vært i stand til å fly på flere timer etterpå. Med 18 reinkalver dokumentert eller antatt drept av kongeørn i perioden 11.-17.05.2015, grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger, forutsettes det en kongeørn som adferdsmessig og fysiologisk er hinsides alt som til nå har vært kjent om kongeørn i forhold til jakt og håndtering av byttedyr. Mønsteret hos kongeørn som er dokumentert som notoriske skadegjørere på beitedyr, er at de slår et nytt bytte for hver gang de trenger et måltid, erfaringmessig på det hyppigste annenhver dag, vanligvis med lengre intervall.

4. Tapsmønsteret med flere reinkalver tapt pr. døgn og antydningssvis mer enn 20 dyr tapt på en uke, beskrives et tapsmønster som definitivt ut fra det som foreligger av publiserte og dokumenterte tilfeller (betydelig både i norsk, skandinavisk og global sammenheng) ikke samsvarer med kongeørn som viktigste tapsårsak og slett ikke forårsaket av ett skadegjørende individ. Både antallet og at flesteparten av de rapporterte tap ikke er funnet, samsvarer derimot godt med det tapsmønster som er typisk for rovpattedyr, både at mange dyr blir drept samtidig og at byttedyrene blir transporterte bort. Dette siste er heller ikke sammenfallende med kongeørnskader og slett ikke for byttedyr av en reinkalvs størrelse.

Kongeørn er en av de globalt sett best studerte rovfuglene, og det foreligger betydelig kunnskap særlig fra Nord-Amerika, men også fra Skottland og Skandinavia (se Jeff Watson «The Golden Eagle» fra 2010). Dette gjelder også kongeørn som potensiell skadegjørere på småfé og tamrein. I Norge foreligger et betydelig materiale fra 1987 til dags dato i Rovbasen. Ingen studier konkluderer med kongeørn som viktigste tapsfaktor for småfé eller tamrein, og arten står i de aller fleste studiene for mindre enn 3-4 % av produksjonspotensialet (fødte lam/kalver) og i snitt betydelig mindre enn dette, jamfør igjen Jeff Watson (2010).

Etter NOFs oppfatning bygger Fylkesmannens fellingstillatelse på sviktende grunnlag, både når det gjelder sannsynliggjøring av at de rapporterte skadene i hovedsak er forårsaket av kongeørn, og definitivt så at det skal være forårsaket av ett skadegjørende ungt individ, når det gjelder betingelser for gjennomføring av skadefelling, og når det gjelder vurderinger av andre tapsårsaker. I praksis settes fellingslag og fellingsleder i en umulig situasjon når det gjelder å oppfylle forutsetningene for en felling.

NOFs konklusjon er derfor at fellingstillatelsen gitt av Fylkesmannen i Troms, ikke har forutsetning for å oppfylle de hensyn og forutsetninger som Fylkesmannen selv skisserer når det gjelder formalgrunnlaget for en slik tillatelse, når det gjelder forvaltningsvurderingene etter rovviltforliket, eller når det gjelder Norges forpliktelser i en global sammenheng.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær